

Utbildningsnämnden

Skolbaserat kvalitetsarbete - analysgrupper

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden gav Kultur- och utbildningsenheten i uppdrag vid november-sammanträdet 2013, § 4 att undersöka hur metoden med analysgrupper kan bli ett verktyg i skolors kvalitetsarbete.

Utbildningsenheten har arbetat vidare med uppdraget och frågat skolorna om intresse för att delta i arbetet. Två gymnasieskolor och två grundskolor i Nacka har uttryckt sitt intresse för att lära känna modellen och att tillämpa arbetssättet. Eventuellt kommer ytterligare skolor att vilja delta.

Ärendet

Nacka kommun har deltagit i ett EU-projekt *Data, Development, Knowledge*¹ tillsammans med Stockholms stad och Antwerpens stad. Projektet handlade om förbättra elevresultat och stödja skolutveckling genom att använda undersökningar och statistik om skolan på ett metodiskt sätt. I projektet har en modell för skolutveckling prövats, där lärargrupper själva har analyserat viktiga problemställningar enligt en strukturerad arbetsgång i åtta steg. Lärargruppen själv identifierar ett område eller ett problem som man vill bearbeta, utveckla eller förändra. Lärargruppen bör bestå av 6-8 personer och har stöd av en s.k. coach, en person som stödjer gruppen i ett systematiskt och metodiskt arbetssätt samt ger tips på nya infallsvinklar och underlag som kan användas. För att vara framgångsrik bör gruppen också innehålla en skolledare.

1

http://www.nacka.se/underwebbar/Anordnare/barnomsorg_utbildning/bou_utveckling/analysgrupper/Sidor/default.aspx

Modellen innehåller åtta steg där några av de viktigaste är att formulera en hypotes som går att undersöka, finna underlag som kan användas för att undersöka hypotesen, samla in kompletterande underlag och värdera deras kvalitet, formulera åtgärder för problemet samt följa upp resultaten.

Analysgrupper eller data teams-modellen, bygger på erfarenheter från ett holländskt projekt, som bedöms som framgångsrikt och användbart i kvalitetsarbete på skolor. I Nederländerna deltar nu 37 skolor.

Det är viktigt att arbetssätt etableras i skolor runt om i Sverige som kan bidra till att öka lärares lärande och samverkan kring olika frågor i undervisningen. De småskaliga försök som har genomförts i Nacka och Stockholm pekar på en potential för analysgrupper som ett sådant arbetssätt.

Det finns olika underlag som pekar på förbättringsbehov i Sveriges skolor. Ett flertal rapporter pekar på bristande likvärdighet det vill säga ökande skillnader mellan skolor och mellan elever. Det är därför angeläget att arbetssätt prövas och sprids som stödjer lokal skolutveckling. McKinseys rapporter och Timperleys forskning från Nya Zeeland visar att den största potentialen för att förbättra resultaten ligger i arbetssätt som innefattar kollegialt lärande. Bästa sättet för en ledare att utveckla sin organisation ligger i att stödja lärares lärande och utveckling. Helen Timperleys forskning visar på måttliga effekter av andra insatser som att använda resurser strategiskt, erbjuda en lugn och stödjande miljö, eller att planera och samordna undervisningen. Ledarskap som innebär deltagande i lärares lärande och utveckling påverkar däremot dubbelt så mycket som insatserna ovan.

Projekt genomförda i analysgruppsmodellen kommer sannolikt att gynna lärarnas lärande och elevernas kunskapsutveckling. Erfarenheten från de holländska skolorna och från Nacka och Stockholm var att arbetet i analysgrupper fördjupade lärarnas förståelse och lärande samt att arbetet fokuserade elevernas lärande och undervisningen. Lärarna var mycket positiva till arbetssättet som innebar att de själva fick definiera, undersöka och bearbeta det som de upplevde som problematiskt och samtidigt få externt stöd i detta arbete.

- Skolornas arbete med systematiskt kvalitetsarbete fördjupas.
- Skolornas arbete med att bygga en utbildning på vetenskaplig grund utvecklas och får en inramning av en modell som kan användas för olika verksamhetsfrågor.
- Det arbetssätt som ger störst genomslag på resultatförbättring i skolan – kollegialt lärande (Timperley 2011 Realizing the power of professional development) – etableras som ett verktyg i de deltagande skolorna.

Ekonomiska konsekvenser

Verksamheten kommer att finansieras med de medel Utbildningsnämnden avsatt för forskning och utveckling. De kostnader som uppstår är dels att tillhandahålla en coach som

träffar skolorna sammanlagt tio gånger (under läsåret 14/15) och dels att genomföra en introduktionsutbildning inför arbetet, där utbildningsenheten bland annat planerar en föreläsning med Kim Schildkamp, initiativtagare till modellen i Nederländerna.

Kultur- och utbildningsenhetens bedömning

Arbetet med analysgrupper faller väl inom ramen för utbildningsnämndens uppdrag om forskning och utveckling samt när det gäller uppdraget att stödja det systematiska kvalitetsarbetet (se t.ex. 4 kap. 3 § skollagen (2010:800)). På sikt tror utbildningsenheten att arbetssättet kan bli ett instrument i skolornas eget arbete med att utveckla kvalitet. För att det ska bli möjligt behöver enheten pröva ut modellen och anpassa den. Parallellt med detta får deltagarna träning i modellen och kunskap om vad den kan användas till i framtiden. Det bör förenkla och sänka kostnaderna för genomförandet i framtiden.

Syftet med genomförandet är alltså dubbelt – både att försäkra sig om att modellen fungerar, och att utveckla metoder och metodstöd som kan användas i framtiden. Det innebär att det är viktigt att genomförandet utvärderas i slutet av vårterminen 2015 av utbildningsenheten. I genomförandet bör också material för utbildning, dokumentation och metodmaterial utvecklas och dokumenteras, vilket kan användas i framtiden.

Per Gunnar Rosengren
Utbildningsexpert

Carina Legerius
Utvärderingsexpert